

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ

Совет Молдавияның социалистик тургузуушкуннарының чедишкуннери

Партия эге организацияларын оперативтиг удуртур

Совет Молдавия Ленин—Сталинның улуг партияның удуртулгасы-биле республиканың Дээди Советининг социалдарына улуттурун, кезде ажал-агынын болгаш культураның талазы-биле улуг чедишкуннерлиг ужураштыр турар.

Советининг депутады Островский, Молдавия ССР-нин Дээди Советининг депутады Бизачы Жугар, ССРЭ-нин Дээди Советининг депутады мастер Поин, хой станокчу херезжен Оснда болгаш өске-даа хой эштер республикада алдар сураглыг болуп турар.

нин, чечен-чогаалдың болгаш уран-чүлдүң хөгжүлденин улуг чедишкуннери хоолу ёзуугаар чоргаар демделген турар бис.

Кыска хуусаа иштинде молдав улус дайынның болгаш дайынның эжелелинин чедирген когаралын чүгле эдип алган эвес, харын республиканын экономик болгаш культуруг амыдыралында социалистик чартылганы боттандырган.

1946 чылдың февраль 9-та эш Сталинның төөгүлүг сөзү-биле совет улустарнын мурунуга салган коммунизмниң тургузуушкунуң канчаар-даа азжок улуг сорулгаларына соруң кирген Молдавияның ажилчы чоннары да-дын сөөлүндеги беш чыл планын күүседир дээш демиселге биче эвес чедишкуннери чедип алганын. Немеш-фашистик эжелелдик чылдарында үрөгделген улуттур катип тургустунган болгаш дүрген темпилер-биле хөгжүп турар. Улуттурун ишти продукциязын бүдүрүп үндүрери 1948 чылда-ла дайын мурунугу деңгелин 18,9 хуу, а кооператив болгаш чурт улуттурун талазы-биле 24,4 хуу ашкан.

Молдавияның кезде черлеринде чеди чылдың ыявыла өөренир өөрдилге, а хоорайларда — он чылдың өөрдилгеи чорутуруп турар. Республиканың школаларында 400 муң ажыг школа назылыг уруглар төрөн дылдында өөренип турар. 14 муң оолдар болгаш кыстар 9 дээди, 38 тускай өөрдилге черлеринде өөренип турар.

1946 чылдың февраль 9-та эш Сталинның төөгүлүг сөзү-биле совет улустарнын мурунуга салган коммунизмниң тургузуушкунуң канчаар-даа азжок улуг сорулгаларына соруң кирген Молдавияның ажилчы чоннары да-дын сөөлүндеги беш чыл планын күүседир дээш демиселге биче эвес чедишкуннери чедип алганын. Немеш-фашистик эжелелдик чылдарында үрөгделген улуттур катип тургустунган болгаш дүрген темпилер-биле хөгжүп турар. Улуттурун ишти продукциязын бүдүрүп үндүрери 1948 чылда-ла дайын мурунугу деңгелин 18,9 хуу, а кооператив болгаш чурт улуттурун талазы-биле 24,4 хуу ашкан.

Социалистик чартылга Молдавияның таравчыннарын күш-ажалын болгаш амыдыралын үнденин-биле өскерткен. Чүс сес машина-трактор станциялары муң-муң тракторлары таравчыннарын бичи диллиндерге ажалдаа чоран черлеринин аразында хей чыдар чер чок кылдыр андаргылаан. Колхозчу таравчыннарын коллективтик күш ажилды күзүлүг машина техника-биле холбаштыр таарыштырган, 1950 чылдың баштайгы колхозчу чазы кончук эки үр-түндөй берген. Садтарын болгаш виноградтын шолдеринден, тарааның, кат-чимистин, виноградтын, ногаанын культуларындан элбег дүжүттү өстүрүп алган. Республиканың колхозчу таравчыннары кезде ажал-агы холбаштыр таарыштырган, 1950 чылдың баштайгы колхозчу чазы кончук эки үр-түндөй берген. Садтарын болгаш виноградтын шолдеринден, тарааның, кат-чимистин, виноградтын, ногаанын культуларындан элбег дүжүттү өстүрүп алган.

Молдавияның найсылалы — Кишинев, республиканың улуттурун чүгле улуг төвү болуп турар эвес, харын кадырларын даргаанал үндүрүп турар эртем-шинчилел ажилдарының төвү болуп турар. ССРЭ-нин Эртемнер Академиязының Молдавия салбыры, университет, кезде ажал-агының болгаш башкыларның институттары, эртем-шинчилелдиң ыдыг чугула эртем болгаш өөрдилге черлери бар болуп турары молдав улустун хоолу ёзуугаар чоргаалды болуп.

Молдавия—сад ажилы, виноград ажилы, ногаа культулары калба-биле сайзыраан чер болуп. Ынчангаш республиканын улуттурун кол адыры аш-чөм бүдүрүлгө болуп турар.

Дайын сөөлүндеги чылдарда аш-чөмниң үлүстүрүлгө улуг-улуг бүдүрүлгө—Тираспольда «Май 1-зи» болгаш Ткаченко аттыг, Глиное суурда Микоян аттыг консерва заводтары бүрүнү-биле катип тургустунган. Тираспольда чымыс комбинатын, Бендерскиде болгаш Каларашкиде консерва заводдарын, ногаачимистин заводдарын чазы-биле тургускан.

Республикада 4 театр, 316 кинолар, 1.433 культура бажынары болгаш клубтар, күрүениң болгаш профсоюздеринин 2700 библиотекалары ажалдап турар.

Катип тургускан болгаш чаа тудуп тургускан заводтар чаа техникалык дериг-херекселдери-биле хандырылган, ол болза, аш-чөм улуттурун амыгы үртин технологиязын, консерваларын болгаш өске-даа продукцияларын бедик шынарлыг кылдыр бүдүрүп үндүрерин хандырып турар.

Эвилелдин чаазың шийтпирлери-биле Молдав ССР-ниң коньяктар бүдүрериниң талазы-биле эвилелде бир дугаар чергенин чери кылдыр тургускан болгаш совет шампанскоени бүдүрүп үндүрүп талазы-биле база-ла бирги черини иштинде болуп турар.

Молдавияның чечен-чогаалы болгаш уран-чүлүгү көдүрүлүшкүндө туруп турар. Дайын сөөлүндеги чылдарда 20 ажыг миллион кезек номернары үндүрүп, 8 журналдар болгаш 120 солунар үнүп турар. Молдав улус Марксистин, Энгельстин, Ленинниң, Сталинниң генилтиг чогаалдарын төрөн дылдыга номчуур-даа, өөренир-даа аргалык болган.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Дайын сөөлүндеги сталинчы беш чылдарда аш-чөмниң улуттурун үндүрүп турар продукциязын өртек талазы-биле алмыга барык үш катип өскөн. Ол ышкаш чик улуттур калба-биле хөгжөөн. Чаа тудуп тургускан алгы заводтарында, дааранылганын, идииниң, үк-аргыларын, кидис-өүгүлдериниң, шорно-галантерейлериниң фабрикаларында республиканың чоңунуң амыдыралына чугула хергелг чүдүдерин бүдүрүп үндүрери улам-на өзүделгил болуп турар.

Молдавияның ажилчы чоңу сталинчы улуг сагым салышкынны бүгү талазы-биле көрүп турар. Совет күрүне кыдык магмаланың айтырларына кончук улуг кичээлей салып турар. 1945 чылдан бээр эмчилерин болгаш медициналык ортумак эртемниг ажил-даччыларын саны үш ажыг катип өскөн. Божуур бажынарын, херезкилер болгаш уруглар консультацияларыны калбап чектилерин тургускан.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Дайын сөөлүндеги сталинчы беш чылдарда аш-чөмниң улуттурун үндүрүп турар продукциязын өртек талазы-биле алмыга барык үш катип өскөн. Ол ышкаш чик улуттур калба-биле хөгжөөн. Чаа тудуп тургускан алгы заводтарында, дааранылганын, идииниң, үк-аргыларын, кидис-өүгүлдериниң, шорно-галантерейлериниң фабрикаларында республиканың чоңунуң амыдыралына чугула хергелг чүдүдерин бүдүрүп үндүрери улам-на өзүделгил болуп турар.

Республиканың ажилчы чоңунуң материалдыг деңгелин өскөнүн дугайын күрүениң болгаш колхоз кезеңининг садыгларын дамчыштыр садип үндүрген бараннарын өскөнү херечилеп турар. Сөөлгү үш чылдың иштинде садыг четкизи болгаш садыг саарылазы ийи катип өскөн. Пес, белен хел, идик аймак садар чорук кончук өскүзү-биле өскөн. 1950 чылда колхозтар болгаш колхозчуларның коорай рыногунга саткан эът болгаш ногаазы 4 катип өскөн, кат-чими — 5 катип, сүт продуктулары — 2 катип, картофель — 15 катип өскөн.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Дайын сөөлүндеги сталинчы беш чылдарда аш-чөмниң улуттурун үндүрүп турар продукциязын өртек талазы-биле алмыга барык үш катип өскөн. Ол ышкаш чик улуттур калба-биле хөгжөөн. Чаа тудуп тургускан алгы заводтарында, дааранылганын, идииниң, үк-аргыларын, кидис-өүгүлдериниң, шорно-галантерейлериниң фабрикаларында республиканың чоңунуң амыдыралына чугула хергелг чүдүдерин бүдүрүп үндүрери улам-на өзүделгил болуп турар.

Бистиң улутузувустун бо бүгү кайгамчыктыг чедишкуннери болза, ССРЭ-нин улустарыны бузулбас эл-найралынын, советтик социалистик тургузуунуң күчүзүң болгаш күштеринин гүндели, большевиктер партиязының ажилчы чоннарын улуг баштыкчы болгаш башкызы эш Сталинның удуртулганын түңгели болуп тур.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Колхозтарда ниитиниң мал ажилы калбарып, республиканың кезде ажал-агы артельдериниң хой неэни мал ажилын хөгжүдериңниң планын ажыратып берген. Республиканың ниитиниң мал ажилы калбарып, республиканың кезде ажал-агы артельдериниң хой неэни мал ажилын хөгжүдериңниң планын ажыратып берген.

Молдав улус республиканың Дээди Советининг депутаттарының бээр дээрзинге чигиниң чок. Ынчангаш, олар бистиң тургузушта коммунизмниң тургузуушкунуң чаа чедишкуннери дээш, сталинчы даштын политика дээш, бүгү делегеге тайбын дээш демиселдин политиказы дээш, улустар аразынын акыл-дуңма эл-найралы болгаш нады аныктылганы дээш бадылашкыннарын бээрлер.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Дайын сөөлүндеги чылдарда Молдав ССР-де көдөнүн 229 элентри станциялары, ооң иштинде суг күзү-биле ажилдар 23 элентри станциялары тургустунган. Республикада суг моондактарынын, суг хөлбөктөринин, кудуктар назырын тургузуу калбарып турар.

Молдав улус республиканың Дээди Советининг депутаттарының бээр дээрзинге чигиниң чок. Ынчангаш, олар бистиң тургузушта коммунизмниң тургузуушкунуң чаа чедишкуннери дээш, сталинчы даштын политика дээш, бүгү делегеге тайбын дээш демиселдин политиказы дээш, улустар аразынын акыл-дуңма эл-найралы болгаш нады аныктылганы дээш бадылашкыннарын бээрлер.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Совет тургузуг Молдавияның улуту-нун социалистик улут-шындалыг, национал хевирлик культуразынын чектелдишкуннери хандырган. Ур чылдарын иштинде чуртундан хооруглаш Румынияны болрларының аар-берге дарлагына чоран бистиң республикамыстың барын районнарын культуразынын хожундайг чорун чедишкуннени амып тилеп турар. Бистиң республиканың улус өөрдилгенин, кадык камгалалынын, культуру-чырыдышкыннының адырларының, эртем-

Ф. БРОВКО, Молдав ССР-нин Дээди Советининг Президиумунуң даргазы.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

Социалистик чарыштың калбарганын түңгелинде муң-муң стахановчулар ай санында онаалгаларын ажыратып, боттарының күш-ажалы-биле социалистик Төрөн чуртунуң күчүзүн быныглап туралар.

чөптүг шүгүмчүледи «Өң» совхозунун директору эш Васильев таварыштырган: райкомунун секретарьлери болгаш оң ажилдакчылары партия хуралдарына хаая олуржуп туралар, советтин ажилчыларын ортузунга барып чагыс-даа илеткелди болгаш бекседаны кылбаанар, коммунистерниң шүгүмчүледиң демделгелдерин болгаш саналдарын тооп корбей турганар.

Делегаттар эштер Селина биде Онеш олар, улус өөрдилгезиниң херез багай удуртуп турар дугайында партия райкомун болгаш оң оорозун шүгүмчүлээр. Бугу аргалар бүрүн бар турбуза, бүгү ниитиниң эге өөрдилгези бүрүн боттанмаан. Дыка хей школаларда өөрдилге кижизидилгелг ажалы дыка чазы деңгелине туруп келген. Районго эргелеңизи эш Яковлев школаларын ажилчылар чогуур кичээлгеин салбайн турар. Сумуларже ол мырыңай ийүп ажилдавайн турар болгаш оон туркук коорайда школаларга беэни хаая эстүп турар.

Райпромкомбинаттын директору эш Хомутов чурт улуттурун удуртуп турар талазы-биле партия райкомун, ылангыя оң секретари эш Сапчайның ажилына чидиг шүгүмчүледи таварыштырган. Эш Сапчай бүдүрүлгениң иштинки амыдыралын билбейн турар. Чүге дээрже, бүдүрүлгеге ол шуугу барбайн турар болгаш партия организациаларына дузалачыны чөтпөс көргүзүп турар. Оларны каадырлар-биле быжыгалап, негелден улгатарынын орунуга оларнын ажилга харысгалгазын зонкаларын турар. Райкомунун болгаш оон килдистериниң шийтпирлеп болур хире ажал-агынын айтырларын райком бондуга аларын ордалдык турган. Оон уламдан колхозтарын болгаш черчиң Советтериниң ажилдарында чөтпөстөр болгаш частырыглар бар болуп турар. Күш-ажалдың сагылга-чурумны быжыдарынын орунуга колхозчуларны өске ажилче чартыктырбышаан, партия райкомун боду беэни кезде ажал-агы артелиниң Уставын карызы-биле үрөп турганынын фактыларын эш Степаненко дөстаап, чүге чугаалаан. Партия райкомунун албан кылдыр бажынаың тудушкунуң үзүндө ажилчы күжүн колхозтардан чыгып ал, 10 кижини тудуга ажилдадып турган.

Делегат эш Куртулбай — партия райкомунун ажилдакчылары Сталин аттыг колхозка мырыңай-ла хаая кээп турарлар—деп чугаалаан. Колхозту организа-застан үзүндө бээр кезде ажал-агынын тускай эртемнигдери чагыс-даа катип кээп көрбөөн. Райкомун Баян-Кол сумуун удуртуруп чүгле чагаалар, директортер дамчыштыр боттандырып турар. Эмнелге дузалачынын чоңга мырыңай чөтпөс көргүзүп турар. Колхозта төрөй-дөргүл, өг-бүлө айы тыртар чоруктар көстүп турар. Колхозту организастан турар үзүндө колхоз тургузуунга бүтпөс идеягетер—ламарлар, хамнар шүргүп кирип турган.

Делегат Санчадан партия райкомунун ажилдакчылары холхозка келгеш, чүгле бүдүрүлге ажилдарын сонуургап, партия эге организацианын ооп эртин турар болгаш коммунистер-биле беседалар кылбайн, чагырар-дужаар карны чоруктарын үргүлү болдуруп туралар—деп чугаалаан, үргүлүлгезин болза, партия эге организациаларынын чоруткан протоколдарын партия райкомун анализден көрбөс, ында чөтпөстөрнү тодаргайлап бербейн турарлар.

МТС-тин политик талазы-биле оралачыны эш Беспаловтун демделгези болза, партия райкомунун секретарьлери МТС ажилына кичээлгеини шуугу салбайн туралар. Механизатор таадырларын белеткелди сонуургавас, бүдүрүлгеге келбес, олар МТС коллективинге чагыс-даа лекция номчул көрбөөн. Политчырыдышкынның ажилдарынын шынарын сонуургавайн туралар. Бюро кезигүнү эш Кашенкоу партиянын кезеки шолозаңга башкылар кылдыр томуйлаан. Кезде ажал-агы экономизанын дугайында лекцияларын эш Кашенко кандыг-даа таайлыр чокка номчулга кылыры-биле кызыгаарлатынып турар.

Делегат эш Степаненко бондун саналыга айтканы болза, партия райкомун чер-черин Советтериниң ажил-чорудугазын контролдаарынын орунуга, оларны каадырлар-биле быжыгалап, негелден улгатарынын орунуга оларнын ажилга харысгалгазын зонкаларын турар. Райкомунун болгаш оон килдистериниң шийтпирлеп болур хире ажал-агынын айтырларын райком бондуга аларын ордалдык турган. Оон уламдан колхозтарын болгаш черчиң Советтериниң ажилдарында чөтпөстөр болгаш частырыглар бар болуп турар. Күш-ажалдың сагылга-чурумны быжыдарынын орунуга колхозчуларны өске ажилче чартыктырбышаан, партия райкомун боду беэни кезде ажал-агы артелиниң Уставын карызы-биле үрөп турганынын фактыларын эш Степаненко дөстаап, чүге чугаалаан. Партия райкомунун албан кылдыр бажынаың тудушкунуң үзүндө ажилчы күжүн колхозтардан чыгып ал, 10 кижини тудуга ажилдадып турган.

Конференциянын ажилына ВКП(б) обкомунун секретари эш Н. Я. Дьяков киришкен. Эш Дьяков райкомун, оон бозулуңу болгаш секретарьлеринын ажилында улуг чөтпөстөр чидиг шүгүмчүледи таварыштырбышаан, ол чөтпөстөрнү уаут-саарынын талазы-биле тодаргай саналын берген.

Молдавия—сад ажилы, виноград ажилы, ногаа культулары калба-биле сайзыраан чер болуп. Ынчангаш республиканын улуттурун кол адыры аш-чөм бүдүрүлгө болуп турар.

Дайын сөөлүндеги чылдарда аш-чөмниң үлүстүрүлгө улуг-улуг бүдүрүлгө—Тираспольда «Май 1-зи» болгаш Ткаченко аттыг, Глиное суурда Микоян аттыг консерва заводтары бүрүнү-биле катип тургустунган. Тираспольда чымыс комбинатын, Бендерскиде болгаш Каларашкиде консерва заводдарын, ногаачимистин заводдарын чазы-биле тургускан.

Делегат эш Степаненко бондун саналыга айтканы болза, партия райкомун чер-черин Советтериниң ажил-чорудугазын контролдаарынын орунуга, оларны каадырлар-биле быжыгалап, негелден улгатарынын орунуга оларнын ажилга харысгалгазын зонкаларын турар. Райкомунун болгаш оон килдистериниң шийтпирлеп болур хире ажал-агынын айтырларын райком бондуга аларын ордалдык турган. Оон уламдан колхозтарын болгаш черчиң Советтериниң ажилдарында чөтпөстөр болгаш частырыглар бар болуп турар. Күш-ажалдың сагылга-чурумны быжыдарынын орунуга колхозчуларны өске ажилче чартыктырбышаан, партия райкомун боду беэни кезде ажал-агы артелиниң Уставын карызы-биле үрөп турганынын фактыларын эш Степаненко дөстаап, чүге чугаалаан. Партия райкомунун албан кылдыр бажынаың тудушкунуң үзүндө ажилчы күжүн колхозтардан чыгып ал, 10 кижини тудуга ажилдадып турган.

Конференциянын ажилына ВКП(б) обкомунун секретари эш Н. Я. Дьяков киришкен. Эш Дьяков райкомун, оон бозулуңу болгаш секретарьлеринын ажилында улуг чөтпөстөр чидиг шүгүмчүледи таварыштырбышаан, ол чөтпөстөрнү уаут-саарынын талазы-биле тодаргай саналын берген.

Дайын сөөлүндеги чылдарда аш-чөмниң үлүстүрүлгө улуг-улуг бүдүрүлгө—Тираспольда «Май 1-зи» болгаш Ткаченко аттыг, Глиное суурда Микоян аттыг консерва заводтары бүрүнү-биле катип тургустунган. Тираспольда чымыс комбинатын, Бендерскиде болгаш Каларашкиде консерва заводдарын, ногаачимистин заводдарын чазы-биле тургускан.

Коллективтик күш-ажал болгаш машина техник болза, кезде ажал-агының моторларын болгаш машиналарын башкаарын өөренип аларын, совет агротехниканын үндениненин шийгээди аларын калбап колхозчу массалардан негезин.

Эрзин районунун партия конференциязы бедик идея политиктиг деңгелге болуп эртен. Конференцияга партия райкомунун секретари эш Бидагаев өчөт илеткелди кылган.

Райкомунун бир дугаар пленумунга партиянын район комитетинин бюро кезигүнерин 7 кизи составтык сонгаан. ВКП(б) райкомунун бир дугаар секретаринге эш К. Ф. Огаринни, ийи дугаар секретаринге эш О. Т. Сапчайны, үш дугаар секретаринге эш Н. В. Селинаны сонгаан. ВКП(б) райкомунун килдистер эргелекчилерин болгаш «Сталинец» солунунун редакторун бадылаан.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Коллективтик күш-ажал болгаш машина техник болза, кезде ажал-агының моторларын болгаш машиналарын башкаарын өөренип аларын, совет агротехниканын үндениненин шийгээди аларын калбап колхозчу массалардан негезин.

Илеткелдин сонда санал-оналдар каадырлан. Партия эге организациаларынын ажилын багай удуртуп турар дугайында партия райкомунун болгаш оң партия, профсоюз, комсомол организациаларынын килдизиниң ажилына

Райкомунун бир дугаар пленумунга партиянын район комитетинин бюро кезигүнерин 7 кизи составтык сонгаан. ВКП(б) райкомунун бир дугаар секретаринге эш К. Ф. Огаринни, ийи дугаар секретаринге эш О. Т. Сапчайны, үш дугаар секретаринге эш Н. В. Селинаны сонгаан. ВКП(б) райкомунун килдистер эргелекчилерин болгаш «Сталинец» солунунун редакторун бадылаан.

Ус кылдыр болгаш чигир хандыраар улуттурун заводтары, ол ышкаш саржа-үстүн, сояның, крахмал-патоттук заводтары, эът комбинаттары хей санын продукцияларын бүдүрүп үндүрүп турар.

Коллективтик күш-ажал болгаш машина техник болза, кезде ажал-агының моторларын болгаш машиналарын башкаарын өөренип аларын, совет агротехниканын үндениненин шийгээди аларын калбап колхозчу массалардан негезин.

Эрзин районунун партия конференциязы бедик идея политиктиг деңгелге болуп эртен. Конференцияга партия

ВЦСПС-тин V пленумунун шийтпирлеринин дугайында

Бүгү-өзүндө ВЦСПС-тин V пленумунун шийтпирлеринин дугайындагы маанилүү чечимдердин жыйнагы.

1. 1951 чылда коллективтик керээзлерин чарыктын дугайы.

2. Профвеледеринин култура албан-чарыктын ажалдарын экижидер дугайы.

3. Профвеледеринин отчёттарынын болгаш сонгудаларынын чоруп турарынын дугайы.

Чугаалашкан айтырлар дугайында пленум чогуур шийтпирлерин үндүргөн.

Улетпур бүдүрүлгелеринин администрацияларын болгаш профвеледеринин фабрика-зааво комитеттеринин арасына чарган керээзлер 1950 чылда улус ажал-агайынын планын чедишкенин күүседирине дузалаан деп «1951 чылда коллективтик керээзлерин чарыктын дугайында» доктаалыга ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Коллективтик керээзлер талазы-биле хүлээлгезин күүсетпешаан, профвеле болгаш ажал-агайы организациалары күрүнө планынын долдур болгаш ажыр күүседир дээш социалистик чарышты улам калбартып турарлар.

Күш-ажылды болгаш айыл чок чорукту техникалык камгалаар талазы-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин боттандырганы болза, күш-ажылдын байдалын улам ийай калдыкыларын болгаш бүдүрүлгелеринин траматизмин кудуладыр хандырганы. Коллективтик керээзлерин күүсөлдөш ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарынын материалдык байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

Ооң-биле чергелештир, коллективтик керээзлерин күүседир талазы-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелерде улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй улетпур бүдүрүлгелеринин удурткучлары профвеледер организациаларынын керекне албаан чоруу-биле коллективтик керээздерге нөрдүнгөн кемчелерин доктааткан хуусаларда чорудар дугайында, ылаңгы күш-ажылдын бүдүрүлгелүүн бедидерине база чуртталга болгаш култура-амыдыралдын байдалын хандыраын экижидерине дузалаан.

гү-ле ажалчынарнын, инженер-техниктерин ажалдакчыларын болгаш албан-хаакчыттарын хаара тудар, чарык турарлар алган хүлээлгелерин күүседирине практиктик дузаламчыны көргүзөр, чарыштын делгерейгеп неперээшкенин болурун хандырап журулуг.

Коммунизмдин сталинчы улуг туугларынын — Куйбышевтин, Сталинградтын болгаш Нахованын суг күжү-биле ажалдаар электри станцияларынын, Турмениндин Кол каналынын, Мурнуу-Украинанын болгаш Сонгу-Крымнын каналдарынын, Волга-Донун суг орунуну бүгү улуска жуур-дузалаанын өөренип көргөш, ол улуг чепселешкинеринин туудушкунуну талазы-биле чазактыч онаалгаларын хуусаа бетинде күүседир дээш социалистик чарышты делгерейгеп-биле калбартырын пленум профвеледер организациаларына хүлээткен.

Улетпур бүдүрүлгө бүрүзү бодунун планынын күүседир дугайында чазактыч айтышкынарнын амыдыралга чорударын шийтпирли-биле чедиш алырын пленум профвеледер организациаларына дааскан. Ол сорулга-биле чамдык улетпур бүдүрүлгелеринин хожудан турарынын чылдагынын бүгү тала-биле өөренип жүрүп болгаш оларга чугула дузаламчыны көргүзүрине пленум профвеледеринин ТК-ларына болгаш министрстволарга сүмөлзөн.

Дуржулга солчур ажалдарын күш-тедирлерин, эртем-техниктик билиглерин ажалчынарнын ортузунга калбаа-биле неперээштер дугайын, стахановчу школаларын, бүдүрүлгелерин экурсияларын, бүдүрүлгелерин эгелекчилери-биле учурашкынарнын, стахановчуларнын ажалчынын эи методдарын болгаш аргаларын көргүзүшсаан, лекцияларын болгаш беседаларын организастаарын көрүп турар хүлээлгелерин коллестивтик керээзлерге кирерин профвеле болгаш ажал-агайы организациаларына пленумдан хүлээткен. Эртемнер биле бүдүрүлгелерин чогадыкчы харызааларын улам ийай калбартырын болгаш бижыкларын хандырап турар хүлээлгелерин коллективтик керээзлерге кирери эргежок чугула.

Ажалчынарнын, ылаңгыя херэеженеринин болгаш аныктарын күш-ажылдын байдалын чингедиринин болгаш экижидеринин талазы-биле администрациянын хүлээлгелерин 1951 чылдын коллективтик керээзлеринге көргөн турза чогуур. Анык ажалчынарнын чок ажалчыларын айтырларын, оларга бүдүрүлгелерин чуртталга-амыдыралдын чугула байдалын тургузарынын, оларнын мергезилин болгаш нийти билинин денелин бедидерине онза кичээнгей салырын профвеле болгаш ажал-агайы организациаларына дааскан.

Ол ышкаш, ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарын медицина хандырылазын улам ийай экижидеринин, санитарияларын, дыштаныр бакычарнын, пионер лагерлеринин, урурлар яслилеринин болгаш садтарын четкилери калбартырын айтырларын ажал-агайы организациаларын 1951 чылда хүлээлгелерине тускай черин тыпкан турар журулуг.

Чуртталга туудууну, чуртталга черлеринин септелгезинин болгаш ажалчы суурларын чагайымызгалынын планынын доктааткан хуусаларында ылаңгы күүседирин хандырап тодаргай кемчелерин коллективтик керээзлерге көрүп профвеле болгаш ажал-агайы организациаларына ВЦСПС-тин пленуму хүлээткен.

1951 чылдын коллективтик керээзлерин чарар ажалды моон адаанда хуусаларда чорударын пленум сүмөлзөн; улетпур, транспорт, туудууну, көдө болгаш ылаң ажал-агайынын улетпур бүдүрүлгелерине, совхозтарга, харылаанын улетпур бүдүрүлгелерине болгаш организациаларына, ол ышкаш күрүнө сандыгына болгаш нийти чеменилге черлерине — январь-февральде; ССРЭ-нин Көдө ажал-агайы Министрствозуну, ССРЭ-нин ылаң ажал-агайынын Министрствозуну болгаш ССРЭ-нин Хөвч ажалынын, Министрствозуну машина-трактор, хову камгалаар болгаш өскө-даа специализастагы станцияларына — февраль-мартта; горф-базазырадыр черверге—1951 чылдын апрель айдан орай эвсте.

Коллективтик керээзлерин чарар ажал болза, ажал-агайы, нийтига талазы-биле улуг жуур-дузаламчы масаламгы кемчег кылдыр эрткен турар журулуг. Коллективтик керээзлер болза, 1951 чылдын улус ажал-агайынын планын долдур болгаш ажыр күүседир дээш социалистик чарышты улам ийай калбартырын болгаш ажалчынарнын, албан-хаакчыттарынын материалдык байдалын хандырап турар дегендеги улам ийайгезин бедидерине хандырап.

ВЦСПС-тин пленуму «Профвеледеринин култура албан-чарыктын ажалдарын экижидер дугайында» доктаал үндүргөн. Партиянын, чазактын талазында болгаш эш Сталиннын бодунуң көргүсөкөн улуг дузаламчынын ажалы-биле профвеледерин даян союлдунин чылдарда култура албан-чарыктын чети-силерин катал тургузарынын болгаш калбартырын талазы-биле улуг ажалдарын чоруткан деп доктаалда демдегелзөн.

Идеологту айтырларын талазы-биле ВКП(б) ТК-нын төөгүлү шийтпирлерин удуртулга болдурбушаан, профессионал эвилели ажалчы чоннарны коммунисттик өзү-биле кижиздери ажалдарын күштелдирген. Дына хөй клубтарда политиктик болгаш эртемнин ичкелерин пропагандалары күштелген. Бүдүрүлгө-техниктик пропаганда улуг ичкөнгөн салдынып турар апарган. Ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарын бот-тымынгыр уран чүүлү өзүп, ооң идеялыг болгаш уран-чечен денели бедир турар.

Ооң-биле чергелештир дына хөй профорганизациалары боттарынын култура албан-чарыктын ажалын багай боттарып, ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарынын өзүп турар културлуг негелдерин хандырап талазы-биле култура албан-чарыктын ажал-чорудулазын эгелекчилерине бүгү-ле аргаларын ажалчыларын турарынын хараа-биле профвеледеринин култура албан-чарыктын ажалдарында улуг четпестер бар болуп турарын ВЦСПС-тин пленуму демдегелген. Элзөн хөй култура ордуларында, клубтарда болгаш кызыл булуңнарда политиктик болгаш эртемнин билиглерин пропагандалары багай тургустунган. Чамдык клубтар болгаш дына хөй кызыл булуңнар бүдүрүлгелерин эгелекчилеринин дуржулазын неперээштер чугула ичкөнгөй салбайн, техниктик кабинеттер боттарынын ажал-чорудулазынын талазы-биле бүдүрүлгелерин чугула сорулталарында колдуунда хожудан турар.

Дына хөй профвеледеринин Топ комитеттери болгаш министрстволар бүгү-ле улуг-улуг улетпур бүдүрүлгелерге чоку чылдар иштинде клубтар тургузар дугайында профвеледеринин Х сьездинин шийтпирин багай күүседир турар.

Масса-политиктик болгаш култура-чырымдыктын албан-чарыктын ажалдарынын денелин бедидерин, политиктик болгаш эртемнин билиглеринин пропагандалары шийтпирли-биле экижидерин болгаш калбартырын профвеледер организациаларына, клубтарын, култура ордуларынын болгаш бакычарынын баштаар черлерине пленум дааскан.

Ажалчынарнын култура-техниктик денелин инженер-техниктик ажалдакчыларын күш-ажылдын денелинге чедир бедидер айтырларга ичкөнгөй күштелдирин профвеледер организациаларында пленум негзөн. Ол сорулга-биле профвеледеринин култура албан-чарыктын техникти билигин, совет эртемнин болгаш техниканын, чаа-чаа чедишкенин, эртем-техниктик литератураларын ажалчынарнын ортузунга калбаа-биле пропагандалар, бүдүрүлгелерин эгелекчилерин күш-ажылдын муриакчы методдарын күштелдирер, бүдүрүлгө-техниктик конференцияларын, дуржулга солчурунуң негелдерин эртерер, эртем болгаш техника талазы-биле кино чуруктарын үндүрүп турар журулуг.

Профвеледер организациаларынын чугула сорулталарынын бирээзи болза, ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарын бот-тымынгыр уран-чүүл улам ийай хөжүдери болуп. Клуб болгаш кызыл булуң бүрүзү бот-тымынгыр уран-чүүл бөлүмнери организастагынан турар журулуг. Ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарын мыр талазы-биле уран-чүүл хөжүдери оонза кичээнгей салдыган турар журулуг.

Аныктарын болгаш интеллектуалдык ортузунга политик-инжизиделгели болгаш култура-массалыг ажалды экижидерин профвеледер организациаларына болгаш култура албан-чарыктын удурткучтарына пленум хүлээткен. Библиотекаларын, клубтарын ичкө четиликтерин, кызыл булуңдарын ажалын экижидер талазы-биле, ол ышкы клуб, библиотека ажалдакчылар каадырларын бижыклар талазы-биле практиктик кемчелерин төлөвилзөн.

Бичин урурларын коммунисттик өзү-биле кижиздир кылдыр ажалчынарга болгаш албан-хаакчыттарга бүгү талазы-биле дузаламчыны көргүзери профвеледер организациаларынын чугула сорулталарынын бирээзи болуп. Ол сорулга-биле бичин урурларга тааржыр массалыг кемчелеринин санын көүдөдирин профвеледер организациаларынын, клубтарын, култура бакычарынын болгаш ордуларынын, библиотекаларын удурткучтарына пленум хүлээткен. Култура албан-чарыктын ажалына

ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарын иделкейлиг кирештирерин, клубтарын, култура бакычарынын болгаш ордуларынын баштаар черлеринин, кызыл булуңнар чөвүлдеринин болгаш библиотека чөвүлдеринин ролун ол албан-чарыктын бүгү ажалынын удуртулазын көдүрерин профвеледер организациаларына пленум дааскан. Клубтарын, култура бакычарынын болгаш ордуларынын баштаар черлеринин, кызыл булуңнар чөвүлдеринин болгаш библиотека чөвүлдеринин отчёттарын болгаш сонгудаларын 1951 чылдын апрель, май айларда эртерерин пленум сүмөлзөн.

Профвеледер организациалары ВКП(б) ТК-нын айтышкынарнын удуртулга болдурбушаан, профвеледеринин култура албан-чарыктын ажалчы чоннарны коммунисттик өзү-биле кижиздери таллазы-биле масса-политиктик болгаш култура-чырымдыктын ажалдарынын тонтери болуп, ажалчынарнын, албан-хаакчыттарынын улам өзүп турар негелдерин элзөн долдузубе хандырап кылдыр бүгү-ле чугула кемчелерин алмырын дугайында пленум идеялыг илереткен.

ВЦСПС-тин пленуму «Профвеледер организациаларын отчёттарынын болгаш сонгудаларынын чоруп турарынын дугайында» доктаал үндүргөн, профвеледер организациаларын 1951 чылдын декабрьде эгелзөн отчёттары болгаш сонгудаларын ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарынын политика бот-тымынгыр талазы-биле идеялыг өскөн көргүсөкөн ол доктаалда демдегелзөн. Профвеледер кижиздеринын отчёт-сонгудалыг хуралдарга келип турары 90 хуу ажал турар. Ажалчынар болгаш албан-хаакчыттар профвеледеринин комитеттеринин отчётту илеткелдерин чугаалажырын иделкейлиг иржики, бүдүрүлгө болгаш профвеледер организациаларынын ажал-чорудулазында четпестерин шүгүмчүлөп, ол четпестерин узуткаарычче уланган үнели саналдарын кирип турарлар.

Профвеледеринин отчёттарынын болгаш сонгудаларынын эртерипкининде элзөн хөй четпестерин, ылаңгыя чамдык организациаларда профвеледеринин демократиянын үрөп турарынын фактыларын демдегелешсаан, профвеледеринин отчёт-сонгудалыг хуралдарына удуртулганы экижидерин профвеледеринин чөвүлдеринге болгаш Топ комитеттерине пленум хүлээткен.

Отчёттар болгаш сонгудалар эртерип турда 1951 чылдын бүдүрүлгө планынын долдур болгаш ажыр күүседир дээш, күш-ажылдын бүдүрүлгөлүүн бедидери дээш, продукциянын шынарын экижидер болгаш бот-өртзөн чингедир дээш, социалистик чарышты улам ийай калбартыр талазы-биле тодаргай сорулталар, ол ышкаш ажалчынарнын болгаш албан-хаакчыттарынын материалдык болгаш културлуг хандырылазын улам ийай экижидер талазы-биле сорулталарын профвеледер организациаларынын муриакчы тургузары чугула деп пленум санаан.

Профвеледер организациалары болза, профвеледеринин отчёт-сонгудалыг хуралдарына, конференцияларына болгаш сьездинерине, профвеледер организациаларынын ажалында четпестерин дугайында большевиктик шүгүмчүлөлдү делгерейгеп-биле калбартырын хандырап, алдынтар ору чоруп турар шүгүмчүлөлдү бүгү тала-биле деткир, профвеледеринин демократиянын шыңгы сагымы журулуг.

Большевик партиянын идеяларын масса иштинге чорудуп шыдаар аргалы, хөй-ниити политиктик болгаш бүдүрүлгө ажалына бодун сүмөлзеткен ажалчынарнын, инженер-техниктик ажалдакчыларын болгаш албан-хаакчыттарынын иштинден эңне муриакчы кижилерин профвеледеринин удурткучтарынын депшиптишаан, профвеледер организациаларын хандыраптын пленумдан ВЦСПС-тин президиумуна, профвеледеринин топ республикалар, край болгаш область комитеттерине база чөвүлдерине хүлээткен. Профвеледер организациаларында харысалгалыг ажалдарже херэеженерин болгаш аныктарын дидими-биле депширер, оларнын өзүдөдирин дугайында үргүчүнү хайгааралын салыр чорук чугула.

ВЦСПС-тин V пленумунуң кыркычкелери улустарнын улуг баштычымы эш И. В. Сталинга чорудар байырыг чагааны улуг көдүрүлүшкүн-биле хүлээп алган.

Депутат колхозчу

Тес-Хем районун О. Шынаа суму-зунда Ленин аттыг көдө ажал-агай артелиниг кедигүнү С. Т. Арапчор анык колхозту организаста ажал-агай талазы-биле бижыклар дээш куженишкенин ажалдап, муриакчы колхозчуларын бирээзи болуп турар.

Эш С. Т. Арапчор колхозка кирениден эгелзеш колхозтун чыгычымыга ажалдап, чыгыл малдын баш санын үргүчү менди камгалап, ак-сеткилди ажалдап турар.

Чуткүдүт күш-ажылчы колхозчу С. Т. Арапчор 1950 чылда 360 ажыг

Улетпур бүдүрүлгө ажалдакчыларынын профессионал эвилелинин 3 дугаар область конференциясы

Улетпур бүдүрүлгелер ажалдакчыларынын профессионал эвилелинин 3 дугаар область конференциясы Кызыл-га февраль 1—2 хунеринде болуп эркен.

Улетпур бүдүрүлгелер ажалдакчыларынын профессионал эвилелин обкомунун ажалчынын дугайында обком даргазы эш А. П. Перов отчёт илеткел кылган. Области улетпур бүдүрүлгелеринде профессионал эвилелин организациалары өзөш эвес чедишкенин профвеле болгаш илеткелчи чугаалаан.

Профессионал эвилелин организациалары ажалдакчыларын күжүн бүдүрүлгө планынын күүседирине сыйры өвилелден келгени-биле, 1950 чылдын программанын область бүдүрүлгелеринин кол нурузун долдур болгаш ажыр күүсеткенер. Ылаңгыя «Тыва алдын» трестинин шүгүмчүлөлдү Чиге-Наз, Копту, Хараал алдын уургайлары; Чоон-Хемчик, Улуг-Хем, Каа-Хем, Танды райондарында улетпур комбинаттары; Кызыл хоорайда Раскова аттыг даараналыг комбинат, Алгы завод, «Тыва тудуг» трестини бедик түнелдерин чедиш алганнар.

Области улетпур бүдүрүлгелери депшар анык планын нийтизи-биле — 132,9 хуу күүсеткен. Ооң иштинде хоорай бүдүрүлгелери — 128,8 хуу, райондарын улетпур комбинаттары — 155,9 хуу күүсеткенер.

Бүдүрүлгелерге социалистик чарышты калбартыкы-биле Эми алдын уургайында забойчик Шомбул, Чиге-Наз алдын уургайында даш дамыкчы Очур-оол, Нарын алдын уургайында чер үткөчизи Эртине, Копту алдын уургайында забойчик Таржаа, Хараал алдын уургайында маниторщик—Илецов, АТН-да алдырлар фрезеровщик Савинцев, ылаң заводунда чазыкчы Носов, алгы заводунда кидис идик өйкүзү Хурекен, даараналыг комбинатта бижыкчы Калмаков, «Тыва тудуг» трестинде дашчы Калзап ышкы стахановчуларын саны эркен 2 дугаар конференция үезинде 730 киши турганыдан—1257 киши чедир өскөн.

Өвилелди обкомундан улетпур бүдүрүлгелерге социалистик чарыштын ажалын боттудурулга-биле хандыраптын турар. Аш-чөм комбинаттын, ылаңгыя, тууйбу заводтарынын коллестивтик социалистик чарышты багай организастап турар болгаш ажал түнелдеринин көргүзүлгери чок.

Эркен 1950 чылдын дугузунда бүдүрүлгелерге профорганизациалары ай санында 2-ден өзөш эвес бүдүрүлгө хуралдарын кылдыр тургаш, хөмүр-дыш уургайында, сапог даараар мастерсизада, Каа-Хем райулетпур комбинатта болгаш өскө-даа чамдык бүдүрүлгелерде профорганизациалары чыл дугузунда чүгө 2—2 удаа хуралдар кылган. Бүдүрүлгө ажалдакчыларын чугула айтырларын ол хуралдарга колдуунда тургуспайн турар.

Чүгө эртен чылдын сөөлү 7 айларында кирген 14 эгелечки саналдарын 11-ин бүдүрүлгелерге боттадырганы-биле бүдүрүлгелер 135,0 муң рубиль камгалаларын алган. Ылаңгыя чамдык бүдүрүлгелерин удурткучлары, профорганизациалары инженер-техниктик ажалдакчыларын эгелечки саналын боттандыраптын турар.

Бүдүрүлгелерде профорганизациалары күш-ажылдын сагыла-чорумун бижыклар талазы-биле багай ажалды келгени-биле Смытыг-Хемде мийа бүдүрүлгелерин—9 киши, Эми алдын уургайында—9 киши, «Тыва тудуг» трестинде—6 киши прогол кылган болгаш Кызылдын ылаң заводунда ажал шагында оналдарлар хөй.

Ажалдакчыларын билин бедидир, тускай эртемгерге өрөтпейн турар. Чамдык Барыш-Хемчик райулетпур комбинат, Кызылда типография, Алгы, Ылаң, тууйбу заводтары ышкыш бүдүрүлгелер ажалдакчыларын күш-ажыл төлөвирин 2—3 ай чедир саалаптын турарлар. Ол дугайында профорганизациалары нанды-даа кемчелер албай келген.

Бизаңчыларнын чөвүлел хуралы

Бо чылдын февраль 1-де Чоон-Хемчик районун бизаңчыларын чөвүлел хуралы болган. Аңаа районун суурларында калбарып турар чаа туудуларын муриакчы бизаңчыларын, колхозтар даргаларын болгаш сумуларын удурткуч ажалдакчыларын дына хөй киши олуржуп эркен.

1950 чылда районун тудуг планынын күүседир болгаш бо чыгы сорулталар дугайында илеткелди райсовет күүсөкөмунуң колхозтар туудушкунунуң тидинин эртелекчи эш Таржаа кылган. Эрткен чылын районда 521 колхозчу өрөгелер чуртталганын чаа бакычарынын иштин киргенин илеткелчи демдегелешсаан, ылаңгыя «Кызыл тараачын» колхоз 100 чаа бакычарын.

Отчёттуг үезин дугузунда профорганизациаларын шүгүмчү-биле 688 лекцияларын, илеткелдерин, 1422 беседаларын, номчулгаларын болгаш 106 кезек черге бот-тымынгыр урам чүүл бөлүмненин концерттерин организастаан. Хоорайнын районун улетпур бүдүрүлгелеринде болгаш алдын уургайларында клубтар, кызыл булуңнар, номчулга өрөздөр кышка удур белеткелдер чок болган.

Профвеледеринин кудуку организациаларын ажалын өвилелди обком багай удуртуп, оларнын ажал херэежге боттуду дузаламчыны көргүсөйп келгени-биле үжөн чыгам профвеле комитеттеринин 14-түнүн ажалын отчёт-сонгудалыг хуралдардан багай деп демдегелзөн.

Илеткел соонда төлөзөр болган конференциянын өскө-даа кирижкелери өвилелди обкомунда болгаш бүдүрүлгелерде профорганизациалар ажалында четпестерин илеретип, моон сонгаар профессионал эвилелин ажалын сайырадырынга өрөткит саналдарын бергенер.

Хараал алдын уургайында төлөз эш Паников алдын уургайында профорганизациаларын ажалын чугаалаан, профвеле обкомунуң ажалында четпестерин шүгүмчүлөлдү болгаш «Т

КНО-нун Кол Ассамблеясынын политиктиг Комитетинде

НЬО-НОРК, январь 31-де. (СЭТА). Политиктиг комитеттин дүүнү жүндүсү хуралына корей айтырымын талашып санал-шүгүмчүлөргүчүз. Хуралдын эгезинде Совет Эвилелинин төлөөнү Царпкин болза, Кыдат улус республикага удуу уланган америк резолюцияны төлөвлөүлү корей айтырымын болгаш Ыракы Чоон-чүгүдү өскө-даа айтырыгынын тайбың өзү-биле таарыштырылган АКШ-ты удуулашкыч кылдыр туолуна чедир иреткен.

Америк төлөвлөдү байддардын бирде бирөө чоңко тодаргайлаш, Царпкин ол төлөвлөдүлү сорулгашы Ыракы Чоон-чүгүдү өрүлдөни калбар-тыр сорулгашы, ынчангаш тайбың таарыштырылга доткар болуп турар деп чүвени көргүсөн. Бүгү делегация улустары оңу билер, ынчангаш фактыларын жакыдып турар АКШ-тын медетледери оларны мегелеп шыдаас.

Египеттин төлөөнү Фавизин 12 чурттарың резолюцияның төлөвлөдүлү кады чогадыкчыларында 600 миллион кижи турар дээр дугайында саяндырған, Царпкин аңа Кыдатта 475 миллион кижини, Совет Эвилелинде болгаш улус демократиязының чурттарында 300 миллион кижини, ол мынап чактары улустуң күзөл-соруун илетпейти турар чүс-чүс миллион кижи-лерини немээр херек деп чугаалаан. Ынчангаш бүгү делегацияны кырында кижилер тайбың таарыштырылган негеп турар.

Совет төлөөлөриң чугаалааны өзү-гаар олар америк төлөвлөдү болгаш бүгү эдилгелеринге удуу байддар деп Царпкин чугаалаан. Америк төлөвлөдү дээр байддар бүгү кижилер ол үгүдө-ниң уруктарының дугайында улуг харысалганы боттарыңа ал турар.

12 чурттарың резолюцияның төлө-влөдүлү дугайында Царпкин өлөөн чугула айтырыгынын хаара тутпайн турар ол төлөвлөдүлөриң четтерини совет төлөөлөр демдеглөөн деп чугаалаан. Резолюцияның төлөвлөдүлү өскерт-кен соонда, боолашкыны соксадыры-ның мурнаар эргезин айткан чаа бай-далды кириген соонда ук резолюцияны мурунда турганында улам таарымча чок болу берген. Ынчангаш Совет Эви-лели эдилге кирип турар болгаш ол чүүдүү муоң адаанда байддарды кылдыр солууртун дугайында санал кириген: ол сорулганы чедир алары-биле бир дугаар базым кылдыр үстүндө айткан чеди чурттарың төлөөлери боттарының бир дугаар хуралыңа Ко-реңга боолашкыны түр соксадырының чогуу кемчелерин дугуржуп алыр. Айткан дугуржулга амдырал кырыңа чорутулган соонда чеди чурттарың төлөөлери ийи дугаар базымны кылар, тодаргайлаарга, Коредан даштыкыны шегерлерин үндүрериниң чогуу кемчел-лерин болгаш аргалары; корей улустуң боттарының иштиң херектерин хостуу таарыштырар сорулга-биле корей улус-на сумелээр методтары болгаш арга-лары; Тайвандан болгаш Тайван оожүдөн америк боо-чепсектиң күш-терин Кириңи болгаш Потсдамның декларацияларын өзү-гаар үндүрерин болгаш Ыракы Чоон-чүккө хамаарыш-кан айтырыгыларын көр.

Ооң соонда сол алган Рау январь 29-та ооң дыңаткан чүүдөриңден аң-гыда Политиктиг комитетке Индияның назааның «Пекинниң дээди чөдөрлерин-ден» алган январь 28-те информацияны дыңадып болур мен дөөн. Ол информацияны дугайын январь 29-та дыңады-рын херек чок деп санаан болгаш ам Египеттиң төлөөнүң дилээ-биле хол-баштыр дыңадыр мен деп Рау чугаала-ан. Индияның чааа январь 26-да Пекинге 12 чурттарың резолюцияны тайбың таарыштырылганың үндө-нин хандырар кылдыр көрүп турган деп медээ алган Рау чугаалаан.

Раунуң медетледериң чугулааны бол-гаш үгө таарышканын Фавиз демдег-лөөн болгаш Индияның чаааның дам-ныктан информацияны эң-не киңөөн-гейли-биле өөренип көрүүнө комитет-ти кытырган. Фавиз Совет Эвилелиниң эдилгези айтылдыг болгаш дашыгы үгүдөгиден чайлаарыңа чаа онза арга болур деп неми чугаалаан.

Дараазында хүнүүд чугаалааныр чүү-дүнү дугайында Совет Эвилелиниң тө-лөөнү Царпкин сол алган. Царпкин болза, совет эдилгелерин барымдаала-най турар дээр дугайында удуулашкыч кыл кылган болгаш чаңчыкан практиканы өзү-гаар төлөөлөргө ол эдилгени өөренир арганы бөөрин негөөн.

Хуралдың даргазы Урданета Царп-кинден чугаалажышкыны соңгарган дээр деп саналдыг бе деп айттырған. Царпкин бо айтырыгың дугайында кандыг бир санал кирибей тур мен, а чүгө хуралдың даргазыңа чаа эдилге-ни көрүүнө 24 шак бээр деп көргөн чурумун айтырып тур мен деп хары-лаан.

Хуралдың даргазы Урданета америк төлөөлөргө чашпаалааны агартырып ордандыкан болгаш санал-шүгүмчүлө-дөриң төнгөниң дугайын чарлап кан турган мен деп бадыйткан турган. Эдил-гениң төлөвлөдүлү хуралдың даргазы-ның дузалакчыныңа хурал эгелээр-ини мурунда хүлээдү берген мен деп Царпкин айткан. Ынчангаш, хурал-

дың даргазы ук эдилгениң дугайында чугаалажышкың болур деп чүвени билдир ужурулг турган болганда санал-шүгүмчүлөдди доозар дугайында чар-лаар эрге чок.

Турцияны төлөөнү Сарпер комитет резолюцияларын бадыйлашкынычө кирер деп санал кириген. Ынчаарга Урданета америк төлөвлөдүлү талазы-биле бадыйлашкының саат чок чоруда-рын чедир алыр сорулгалыг чаа арга-ны хереклөөн. Урданета бир эвес комитет баштай америк төлөвлөдү бадый-лаар болза, совет эдилгелерин кириге-ни-биле үнгөн «бергелерин» эртип бол-дур дөөн. Бо төлөвлөдүлү дугайында бадыйлашкыны бо хүн, 12 чурттарың төлөвлөдүлү дугайында бадыйлашкы-ныны даарта чорудар дөөн. АКШ-тың төлөөнү Остин хуралдың даргазы ону «үзе кирер» мурунда хуралды чоруд-уп турганы ышкаш чорутуу деп са-нал кириген.

Ливанның төлөөнү Малик болза, Совет Эвилелиниң төлөөнүң эдилгелерин чугаалажырын негеп турары чугаа чок паның деп айткан болгаш айтырыг болза, чүгө санал шүгүмчүлөдди бо хүн ийикке азы даарта чорудар бе деп чүведө дөөн.

Царпкин болза, Совет Эвилелиниң эдилгезин чугаалажыр бе деп айттыры-ны бадыйлап болбас. Бир эвес Турция-ның болгаш АКШ-тың төлөөлери чор-үдөөн калбартыр сорулгалыг америк резолюцияны шугурдуу аларын орданды-ры оларның бот-боттарының херээ-йиңаан: ыңчалза-даа олар совет төлөө-лөриң эргезин казып шыдаастар.

Польшаның, Сирияның, Египеттиң болгаш Индияның төлөөлери америк тө-лөвлөдүлү дугайында бадыйлашкыны доп-дораан кылар дээр хурал даргазы-ның ордандыжышкыныңа удууланган. 12 чурттарың төлөвлөдүлү бир дугаарында бадыйлашкың ужурулг деп Остинин билгенин Рау демдеглөөн. Ол дээр маргылдаа чок, ынчангаш ол эдилгелерин көрүүнө үе тывсаа чо-гуур. Норвегияның төлөөнү база-ла Со-вет Эвилелиниң туржун дөткөөн.

АКШ-тың төлөөнү Остин болза, 12 чурттарың төлөвлөдүлү мурнаар эргезин АКШ хүлөөзөөн, ийи резолюция-ларың дугайында бадыйлашкының амгы хуралга чорудар деп санааш, чү-гө хуралдар аразың чысарыңың үезинде мурнаар эрге дугайында айты-рыгы көдүрбөзүн чөпшээрзөөн деп ме-деглөөн. Остин болза, Совет Эвилели-ниң эдилгелерин чугаалажыр дугайында ооң эргезин АКШ маргышпайн тур-рар дөөн болгаш ыңчалза-даа ол-ла дораан Совет Эвилели «чугаалажышкы-ныны албадан хүлөөдүр» ордандыжып турар дөөн. Бир эвес Политиктиг комитет 12 чурттарың төлөвлөдүлү бадыйлашкыны ойталадыр деп шиптирлөөр болза, АКШ мурнаар эрге дуга-йында айтырыгың көдүрүп үндүрер болгаш америк төлөвлөдүлү дугайында бадыйлашкыны, хурал дүн ортузунга чедир-даа үргүлчүлөр болза, «негээр» деп Остин чугаалаан.

Совет Эвилелиниң төлөөнү Царпкин бир эвес төлөөлөргө, совет эдилгени өөренип көрүүнө чогуур үени бербес болза, шынында ол болза, ол эдилгени чугаалажырыңдан ойталааны ол болур деп чугаалаан. Ынчангаш совет төлөө хуралдың даргазыңдан чогуур чурум өзү-гаар чугаалажышкыңа хереклети-нег четчир үени хандырарын дилөөн.

Англияның төлөөнү Джебб совет эдилгени чугаалажырыңа үе тывсаа чо-гууру, ол мынап азий болгаш араб чурттарың болуктериниң кеңигүнериниң аразыңа сумелжениңиң кылар арганы бээр улуг эвес чыпар кылар дугайында санал үндүргөн. Ыңчалза-даа Джебб комитет кежээ баштай 12 чур-ттарың төлөвлөдүлү дугайында, ооң соонда америк резолюцияны дуга-йында бадыйлашкың чорудар ужурулг деп айткан.

Дараазында, хуралдың даргазы Ур-данета төлөөлөр эдилгеге бодунуң сана-лыңың дугайын тайлыбырлап болур деп бадыйташыаан. Совет Эвилелиниң эдилгелеринден эгелөөш, бадыйлашкы-чө шилчир деп чарлаан. Ыңчалза-даа Царпкин чурум өзү-гаар эдилгелерин бүрүн чугаалажышкының чорудар ужурулг деп негөөн. Ындыг турбожа, хуралдың даргазы санал-шүгүмчүлөдди соксадыр дугайында Турцияның төлө-вөдүлү саналын дука келбиче бадыйла-тырган болгаш 31 кижи соксадыр деп бадыйлаан, удланганы — 17, дадагал-заан — 5 кижи.

Совет төлөө комитеттиң дүрүмгө удуу шиптирениң дугайында удуула-нышкын кылган.

Дараазында комитет бадыйлашкы-ның тайлыбырыңе шилчээ, ооң соонда хурал хагдынган.

НЬО-НОРК, январь 31-де. Политик-тиг комитеттиң корей айтырыгыңа ха-маарышкан дүүнү хүнүүд дугурунда үш дугаар кежээки хуралы болган.

Кежээ хуралды ажыдып тура комитеттиң даргазы Урданета бадыйлашкы-на совет төлөөлөриң кириген эдилгезин тургузар мен деп медеглөөн.

Египеттиң төлөөнү Фавиз болза, азий чурттарының бөдүү удуулааны тур-заа совет эдилгени бадыйлашкыңа тур-гузар дугайында Политиктиг комитет шиптир үндүргөн соонда азий чурттар-

рының бөлүү чыылгаш айтырышкы аларыңа эргежок чугула үе чок бол-ган ужурунда ол бөлүктө кирип турар чурттарың төлөөлери совет эдилгени дугайында бадыйлашкыңа кирип шы-даас деп шиптирлөөн дыңаткан.

Бадыйлашкының чылдагаанна-рын тайлыбырлааның соонда комитет Совет Эвилелиниң кириген эдилге-рин 38 бадыйлашкың-биле кирибөөн. Ол эдилге дээр 5 төлөө бадыйлаан, 6 төлөө дадагалзаан. Азияны чурттары бадый-лашкыңа киришпөөн.

Эдилгени кирибөөн дугайында хо-мудалды илеретпешаан, Совет Эвилелиниң төлөөнү Царпкин бир тээр совет төлө-дөр азий чурттарының төлөвлөдүлү эдилгезин ам-даа ордандыжып турар болган төлөөдө, ол төлөвлөдүлү 7 күрү-нелерин бир дугаар чөвүлө хуралыңа боолашкыны чогууру-биле «тур» соксадыр дугайында дугуржуп алыр ужурулг деп чүвени сирип өскерттир дугайында санал кириген, ынчангаш азий чурттарының төлөвлөдүлү 5 ду-гаар параграфының сөөлүгү сөстөриңе «тур» деп сөстү боолашкыны сокса-дырыңың кемчелериниң байддын көр-гүзери-биле киришпөөн.

Индияны төлөөнү Рау бо эдилгени дугайында бадыйлашкыңа кирип шы-даас мен дөөн, ыңчалза-даа, бадыйлаш-кың дугайында бодунуң туржун Кол Ассамблеяның пленарың хуралыңа тайлыбырлаар мен дөөн.

Дараазында Политиктиг комитет ССРЭ-ниң киригени ийи дугаар эдилге-ни 33 бадыйлашкың-биле хүлөөп алба-ан, хүлөөп алыр дөөнөр—5, дадагал-зааннар — 8, 12 күрүнелерниң тө-лөвлөдүлү: «Кыдат улус республика-ның Топ казааның Корейда интервен-циязы» деп эгени казыр дугайында ССРЭ-ниң эдилгезин комитет хүлөөп алыр дөөнөр — 5, дадагалзааннар — 12 болган. Адактың сөөлүндө 7 күрү-нелерниң чөвүлө хуралын чорудар талазы-биле кемчелер чөвүлө хурал-ды кириңкчилеринден чүүдүүгү деп көргөни-биле доостур ужурулг деп ССРЭ-ниң 4 дугаар эдилгезин комитет 35 бадыйлашкың-биле хүлөөп албаан болгаш хүлөөп алыр дөөнөр — 5, да-дагалзааннар — 18 болган.

Индияны төлөөнү Рау протоколга: «шыдаар-ла бүгү чүвенисти кылдывас» деп сөстөри кирир күзелин медег-лөөн. Азий чурттарының төлөвлөдүлү хүлөөп алдымынан чоруну Ыракы Чоон-чүккө чөрүлдөөн үр болур байдалын көрүзүп турар деп неми чугаалаан.

Ооң соонда комитет азий чурттар-ының 7 күрүнелерин чөвүлө хурал-дын чыылдырар дээр төлөвлөдүлү чүүдүн 27 бадыйлашкың-биле хүлөө-зөөн, ону хүлөөп алыр дөөнөр — 18, дадагалзааннар — 14 болгулаан. ССРЭ-ни төлөөнү эш Царпкинниң негелдөөн өзү-гаар ол чөвүлө хуралды чыылдыр-арың бир дугаар базым болза, чогуу-ру-биле боолашкыны соксадырыңың талазы-биле кемчелерин чорудары бо-лур ужурулг деп чүвени айткан па-раграфтың ол болун аңгы бадыйлаан. Комитет ол бөлүктү 32 бадыйлашкың-биле хүлөөзөөн болгаш хүлөөп дөөнөр — 14, дадагалзааннар — 14 болгулаан. Ынчангаш, адактың сөөлүндө комитет резолюцияны өскө негөөн 28 бадый-лашкың-биле хүлөөзөөн, хүлөөп алыр дөөнөр 17, дадагалзааннар — 13 бол-ган.

Дараазында хуралдың даргазы аме-рик төлөвлөдү Ливанның чазалгазы-биле бадыйлашкыңа кириген.

Ооң дараазында ийи дугаар пара-графыңа эдилгени кириштирбөшө-н, америк төлөвлөдүлү баштайгы 7 параграфтарын 44 бадыйлашкың-биле чүүдүүгү деп көргөн, удууланганы — 7 дадагалзааны — 7 болгулаан. Англия-ның төлөөнү Джебб бир эвес 8 дугаар параграфы ливан эдилгени кирибес болза, Англия резолюция бүрүнү-биле удуу бадыйлаас арга чок деп ме-деглөөн. Ол параграф коллективтиг кемчелерин өөренирн көрүп турар.

Джеббтиң медеглөдүлү соонда Остин Катышкан Штаттар ливан эдилгени хүлөөп алкан деп чарлаан.

Политиктиг комитет америк төлө-влөдү Ливанның эдилгези-биле катал 44 бадыйлашкың-биле чүүдүүгү деп көргөн;

Резолюцияга удуу бадыйлааннар: Бир-мэ, Белорусс ССР, Чехословакия, Ин-дия, Польша, Украина ССР, Совет Эви-лели.

Дадагалзааннар: Афганистан, Египет, Индонезия, Пакистан, Швеция, Сирия, Немең, Югославия.

Совет Эвилелиниң төлөөнү Царпкин хүнүүд чугаалажыр чүүдүнүң бир ду-гаар чүүдү төнгөн ышкаш-тыр, ыңчал-за-даа ам-даа ийи айтырыгың аркан—Кыдатка удуу Кытышкан Штаттар-ның агрессиязың дугайында хомадул болгаш Тайван дугайында айттырар.

Царпкин ол айтырыгың дүргөн көөрүн Совет Эвилелиниң төлөөлери негеп тур дээр болгаш чугаалажышкы-ның канан болурун дыңадырың хурал даргазыңдан дилөөн.

Хуралдың даргазы «чогуур үези» ке-лирге, комитеттиң дараазында хурал-ны дугайын дыңадыр мен деп хары-лаан.

Ооң-биле комитеттиң хуралы хагдын-ган. (СЭТА).

Улус демократиязының чурттарында БОЛГАРИЯ

Чурттуң ажылыч чоңу бир дугаар беш чыл планын хуусаа бетинде күөсө-дир дээр демисекип турарлар.

Чоокта чаа Гавровонуң 200 аргыч-чылары—Вилко Червенков аттыг, «Ар-гычы алдар», «Зоя» болгаш өскө-даа фабрикаларың ажылдакчылары беш чылдың планын үш чыл иштиңде күө-седирин хүлөөнгөнөр. Ынчаарга стаха-новчу Нахидя Абдулова болгаш оон-да өскө күш-ажылды мурнакчылары 1951 чылдың төңүзүндө ийи беш чыл-дың онаалгаларын доозар деп сөзүн бергенер.

Бүдүрүлгениң улуг чедикшиңерин Димитровградтың тудуужулары чедип алганнар. Олар Сталин аттыг азот заво-дунуң ийи улуг цехтериниң монтаж-тарын хуусаа бетинде доосканнар. 1951 чылдың эгезин чик эт-үлетпүрүнүң бү-дүрүлгелери чаа-чаа чедикшиңер-биле демдегеп турарлар. Чижээлээрге, чуртта эң улуг Коларовоградтың даашы фабриказы январьның 25-те ай планын 120 хууга күөсеткен.

РУМЫНИЯ

Чурттуң улус ажылыгыңа татап тургузарың болгаш хөгжүдериңиң беш чыл планын чедикшиңиң боттан чырлар дээр Румынияның улус респу-бликазының ийи үлетпүрүнүң ажыл-чынары, инженерлер болгаш техник-тери улуг күш-ажылчы көдүрүлүшкүн биле чаржып турарлар.

Байканың, Окиур — Дымбовиктиң, «Молдову» нефти промысаларында болгаш өскө-даа бүдүрүлгениң чүс-чүс мурнакчылары онаалгаларын

Улус демократиязының чурттарында ВЕНГРИЯ

Чурттуң ажылыч күөседип турарлар. Күш-ажылды советтик методун херекле-ншөөн, № 365 нефтеромыслдык мас-терлери — Байков Николае Гияя, Г. Жинга болгаш Григоре Дьякону бо-тарының нормазын ийден ажыг татап күөсеткенер.

1948—1950 чылдарда Румынияда нефть тынжы дыка өскөн. Беш чыл-дың дугузуңда чурттуң нефть үлет-пүрүнө 129 миллион лей салдынар.

1949 чылдың декабрьде чурттуң бү-дүрүлгелеринде 550 аныктар бригадалары санатынып турганнар. Олар ам ийи муң кире болу берген. Эрткен чылдың төңүзүндө эр, херэжөөн хой саныг анык ажылчынар стахановчу-ларың хүндүлүг адын чаалап алганнар. Бүдүрүлгениң 600 кире анык мурнак-чылары хүндүлүг бижиктер-биле шаң-натканнар.

Ам венгр бүдүрүлгелерде күш-ажылчы чарыкша 80 муң ажыг эр, херэ-жөөн анык ажылчынар кирип тур-рарлар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Островалардан ырак эвеште «Чаа Островалар» деп үлетпүр комбинаты тургустунуп турар. Ооң тудуушкунда Совет Эвилелиниң комсомолунуң үлет-ери-биле Чехословакияның оолдары бол-гаш кыстары идеп-ейлиг кирип тур-рарлар. Ол үлетпүр тудуушкунун олар аныктарың шалыпчы тудуушкуну деп чарлааннар.

Эрткен чылын тудуушкун эки-тура бригадаларыңа чурттуң 18 муң оол-дар, кыстары киришкенер.

Француз чазактың реаксылыг хоойлузун демократтыг хөй-ниити шиптирли-биле буруу шаап турар

Францияда бүгү делегацияны демократтыг үш организацияларының ажыл-чорудулганын хоругдаан дугайында француз чазактың реаксылыг хоойлузун бүгү делегацияны демократтыг хөй-ни-тизи шиптирли-биле буруу-шаап тур-рар. Ажылчы чоңарың удуулашкы-нының чалгы Францида, Герма-нияда, Италияда, Швейцарияда, Фин-ляндияда, Польшада, Чехословакияда, Албанияда болгаш өскө-даа чурттарда калбарып турар.

Латин Американың ажылчы чоңары-ның катыжышкыны Францианың ча-зааның реаксылыг хоойлузунга удуу-ланган медегледи парлап үндүргезин Мексикадан Телеспер агенттелие дам-чыды турар.

Францианың премьер-министри Пле-венге Бүгү Кыдаттың демократтыг херэ-жөөнөр федерациязының даргазы Цай Чаньш шиптирли-биле удуула-нып удуулашкыны Кыдаттын Синь-хуа агенттелиениң дыңадылаан айт-тыр турар. «Француз чазактың реаксылыг чорудулгаларың дугайын Кыдаттың херэжөөннөри дыңааш, шиптирли-биле удуулашкыңа» — деп мында ай-тыр турар.

Француз эрге-чагыргаларың ажыл-

чорудулганы—Катышкан Национал Ор-ганизацияның принциптерин каржы-зы-биле үрээни болур деп тайбың та-лаалакчыларың Чехословакия комитети-ниң президиумунуң Францианың ча-зааны бижөөн удуулашкыны телеграм-мазында айтты турар.

Францианың чазаның фашисттиг хоойлузун Данияның бурунгаар депши-лели аныктарың ортузунда улуг килеңчээшкини үндүргөн. Чоокта чаа Колепгадеде Францианың элчин чери-нин бажының чаныңа аныктарың массалык митингизи болган. Польша митингизи кириңкчилерине халдааш, оларны кайы хамаан чок хал-сөп эгел-лөөн, оң түңдөлинде каш кижи балгы-латтырған, он кижиңиң—тудуп бажыңнаан.

Польшаның профвизилдериниң кол баштаар чери бодунуң чүс муң кежи-гүннериниң мурундан Францианың эрге-чагыргаларының шиптирлиге удуу-лашып турар резолюцияны үндүргөн. Ындыг резолюцияны металлистер-ни, башкыларың, почта, телеграф, телефон ажылдакчыларының профвизил-дериниң кол баштаар черлери үн-дүргөн.

Америк империализмнин Францияны улам-на кулданып турары

ПАРИЖ. АКШ-тың президентизи Трумэн биле Федерацияның премьер-ми-нистри Плевениң аразында чугаала-жышкыныңарың түңдөлдөдү дугайында официалдыг француз-америк медегледи чарлап үндүргөн. Фран-цияга чугула бүгү айтырыгың талазы-биле Францианың чагырыкчы бо-луктери дүжүп беришиңке кирген болгаш Вьетнама удуу оң дайыныга база Францианың чепселээшкинине дуза көргүзериң АКШ хүлөөнгөн деп чүве ол документтен билдинип турар.

Инди-Кыдатта дайының Франция үр-гүлчүлөөр деп Плевен медеглөөн. Ын-чаарга «Француз эвилелиң чепсектиг күштеринге болгаш катышкан күрүнел-ериниң национал армияларыңа (Кам-боджаны, Лаосту болгаш Вьетнамын-ыңа деп турар. — ред.) АКШ дуза-ламчыны көргүзөр болгаш бо бюджет чылында бадыйлатынган программа өзү-гаар бердинер ужурулг материалдар улам хой санымы-биле дүргөдөткөн тем-пи-биле чедиртинер» деп Трумэн дем-деглөөн.

Корейда агрессия дайыны үргүлчү-лөриң чугаалажышкының кириңкчи-лери шиптирлөөн деп чүве медег-лөдөн база көстүп турар. АКШ-тың Корейда агрессия политизады-биле бо-дуну чөпшээржилгезиниң дугайын Плевен медеглөөн.

Европа айтырыгың чугаалажып турарың үезинде АКШ-тың прези-дентизи болгаш француз премьер-ми-нистр Барын Германияны «Барын-Европаның күштүг нитилели» кири-диртти эргежок чугулазын шуут дугурушканнар.

Барын Германияны чепселээриниң планы Францианың хөй-ниитизиниң ий-

чорудулганы—Катышкан Национал Ор-ганизацияның принциптерин каржы-зы-биле үрээни болур деп тайбың та-лаалакчыларың Чехословакия комитети-ниң президиумунуң Францианың ча-зааны бижөөн удуулашкыны телеграм-мазында айтты турар.

Францианың чазаның фашисттиг хоойлузун Данияның бурунгаар депши-лели аныктарың ортузунда улуг килеңчээшкини үндүргөн. Чоокта чаа Колепгадеде Францианың элчин чери-нин бажының чаныңа аныктарың массалык митингизи болган. Польша митингизи кириңкчилерине халдааш, оларны кайы хамаан чок хал-сөп эгел-лөөн, оң түңдөлинде каш кижи балгы-латтырған, он кижиңиң—тудуп бажыңнаан.

Польшаның профвизилдериниң кол баштаар чери бодунуң чүс муң кежи-гүннериниң мурундан Францианың эрге-чагыргаларының шиптирлиге удуу-лашып турар резолюцияны үндүргөн. Ындыг резолюцияны металлистер-ни, башкыларың, почта, телеграф, телефон ажылдакчыларының профвизил-дериниң кол баштаар черлери үн-дүргөн.

Корейда болушкуннар

Улустуң армиязының Кол командьаланың дыңадыы

ПХЕНЬЯН. Корейдиң улус-демократ-тыг республиказының Кол командьалы-ның февраль 6-да медеглөөн болза: Чоон фронтуга Улустуң армиязының кезектери кыдат эки-турчылар-биле кам-дайзының удуу шавар халдаашкы-нарыңа согушкуннары таварыштыра-ны үргүлчүлөп турганнар.

Топ болгаш чоон фронттарга тул-чушкуннар ол черлеринге ужуру-дузы үргүлчүлөп турган.

Чехословакияның АКШ-ка нотазы

ПРАГА. Америк ужар-хемелер Чехословакияның агаар кызыгаарың чурмуун үрээниң дугайында удуу-ланган нотаны Чехословакия респу-бликаны Даштыкы херектер министрство-зу америк элчин черинге дамчыдып бер-ген.

Сөөлгү үедө, ылаңгы 1951 чылдың январьде Чехословакияның агаар кызы-гаарын америк шериг ужар-хемелер каржызы-биле үргүлчү үрээр чоруктар хой болуп турар деп нотада чугаалап турар. 1950 чылдың октябрьде америк ужар-хемелерин Чехословакия кызы-гаарын үрээр чоруну 8 катал болган, ноябрьде — 18 катал, декабрьде — 6 катал, ыңчаарга, 1951 чылдың январь-ны баштайгы чартында 26 катал болган. Чехословакияның кызыгаар-ын үрөп турар чоруктуң сорулганы агаардан шиптирлөөн өжөөн ажылын кы-лар, өскө талазында Чехословакия рес-публиканың девискээринге жүрүкчү чоруктарың, үрегдекчи идегеттериниң ажил-чорудулганы — деткир сорул-галды деп чүве мырыңгы билдинтир. Моңу хөрлөп болбас чижектер херечи-лед турар. Эң ылаңгында ону австрия-ның парлагашы бадыйткан турар, чоок-та чаа Голлаброд районуңа ужар-хе-меден парашют-биле дүжүргөн америк радио дамчыдыкчызы тышкан дугайын медеглөөн барымдаа бар. Сөөлгү үедө, Чехословакия-биле кызыгаарлажып тур-рар Австрияның районларыңе олар-ның чазыг кылып дүжүргөн дөрт ын-дыг радио дамчыдыкчылары тышкан, оон алгыра Чехословакияге чоруткан үрегдекчи шпипи идегеттериниң ажил-чорудулганы деткир сорулга-биле октап бергени тодаргай.

Чехословакияның девискээринден америктиң бүдүрүлгезине кылган ра-дио дамчыдыкчыларың база-ла тышкан.

Үстүнде айткан оларның сагыштыг чоругуна бөлүк ужудушкуннар кылган база бир барымдаа болур. Чижээ, 1950 чылдың ноябрь 14-те чагыс угда 4 ужар-хемелер Чехословакияны кызы-гаарын Павловце районуңа үрээр, ноябрь 24-те Долни Дворште райо-нуңа — хыдыкчы 2 ужар-хеме, 1951 чылдың январь 11-де үш катал бөлүк ужудушкуннар кылган.

Чехословакияның кызыгаарын аме-рик шериг ужар-хемелер үзүк чок кар-жы үрөп турар чоруну соксадыр кем-чек аларын америк чазактан даштыкы херектер министрство-зу негеп турар.

Даштыкы Херектер министрство-зу үстүнде айткан чүүдөриң фактыларын оон ыңай истөрүн болгаш түңдө-линиң дугайын дыңадырын негөөн.

Островалардан ырак эвеште «Чаа Островалар» деп үлетпүр комбинаты тургустунуп турар. Ооң тудуушкунда Совет Эвилелиниң комсомолунуң үлет-ери-биле Чехословакияның оолдары бол-гаш кыстары идеп-ейлиг кирип тур-рарлар. Ол үлетпүр тудуушкунун олар аныктарың шалыпчы тудуушкуну деп чарлааннар.

Эрткен чылын тудуушкун эки-тура бригадаларыңа чурттуң 18 муң оол-дар, кыстары киришкенер.

<